

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
30

RYNEK RZEPAKU

stan i perspektywy

ISSN 1231-269X

**ANALIZY
RYNKOWE**

LISTOPAD 2006

Analizy są finansowane przez
AGENCJĘ RYNKU ROLNEGO
oraz
INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
- II. Rynek oleistych na świecie – *W. Sabarański*
- III. Rynek oleistych w Unii Europejskiej – *E. Rosiak*
- IV. Rynek oleistych w Polsce
 1. Produkcja rzepaku – *E. Rosiak*
 2. Obroty rzepakiem – *E. Rosiak*
 3. Handel zagraniczny oleistymi – *W. Dzwonkowski*
 4. Przemysł tłuszczowy – *E. Rosiak, M. Wigier*
 5. Ceny detaliczne i spożycie tłuszczów roślinnych – *E. Rosiak*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel.: (0·prefiks·22) 827-36-64

AUTORZY:

dr inż. Ewa Rosiak

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-595

mgr Wiesław Dzwonkowski

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-616

mgr Wojciech Sabarański

• SPARKS POLSKA Sp. z o.o. •

Tel.: (0·prefiks·22) 51-03-646

dr Marek Wigier

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-438

mgr inż. Teresa Zdziarska

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-440

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 7.11.2006 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Bożena Nowicka, Roman Urban (wiceprzewodniczący),
Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w czerwcu 2007 r.

REASUMPCJA

W sezonie 2006/07 światowe zbiory oleistych będą mniejsze niż w sezonie poprzednim (spadek o 0,7% do 385,8 mln ton). Najbardziej zmaleją zbiory rzepaku i orzeszków ziemnych, niższe też będą zbiory słonecznika, lnu i rącznika. Zbiory soi, najważniejszej rośliny oleistej w skali świata oraz pozostałych oleistych będą niewiele większe niż przed rokiem. Przy mniejszej od zapotrzebowania podaży oleistych, przewiduje się znaczący wzrost ich cen.

Światowe zbiory rzepaku obniżą się do 47,0 mln ton, tj. o ponad 2 mln ton. Najbardziej zmaleją jego zbiory w Chinach, Kanadzie i Australii. Zbiory rzepaku w UE będą równie wysokie jak przed rokiem. Duży wzrost zbiorów odnotują dotychczasowi mali jego producenci: Ukraina i Rosja.

Zbiory rzepaku w Polsce w br. szacuje się na 1,6 mln ton, tj. o 9,3% powyżej poprzedniego roku. O ich zwiększeniu zdecydował wzrost arealu uprawy (o 13,4% do 623,9 tys. ha), bo plony rzepaku spadły (o 3,4% do 25,4 dt/ha).

W III kwartale br. skupiono 1,2 mln ton rzepaku przemysłowego (75% zbiorów), tj. o 21% więcej niż w tym samym czasie roku poprzedniego. Przeciętna cena skupu wyniosła 935 zł/t i była o 20% wyższa niż w III kwartale 2005 roku. Nastąpiła absolutna i względna poprawa opłacalności uprawy rzepaku. Dlatego zasiewy rzepaku ozimego pod przyszłoroczne zbiory były wysokie. Szacuje się, iż rzepak ozimy zasiano na powierzchni 680 tys. ha, tj. o 17% większej w porównaniu z tegoroczną jego powierzchnią koszoną. Przy plonach zbliżonych do średnich z ostatniego pięciolecia (25 dt/ha) przyszłoroczne zbiory mogą wzrosnąć do 1,8 mln ton

i być o 20% większe w porównaniu z tegorocznymi.

W sezonie 2006/07 krajowe zasoby rzepaku (produkcja łącznie z zapasami początkowymi) wynoszą ponad 1,6 mln ton i są o 4,2% większe niż w sezonie poprzednim. Przewiduje się, iż eksport rzepaku w bieżącym sezonie obniży się do 120 tys. ton (spadek o 60 tys. ton w porównaniu z sezonem poprzednim), a jego import będzie niewiele większy niż przed rokiem. Przemysł olejarski przerobi 1,5 mln ton rzepaku, tj. o 100 tys. ton więcej niż w sezonie poprzednim. Na koniec sezonu zapasy rzepaku obniżą się.

W 2006 r. przemysł olejarski wyprodukuje ok. 600 tys. ton surowego oleju rzepakowego, tj. o 15% więcej niż przed rokiem. Produkcja olejów rafinowanych zwiększy się do 480 tys. ton, tj. o 7%, a produkcja margaryn, z powodu osłabienia krajowego popytu na tę grupę produktów, utrzyma się prawdopodobnie na dotychczasowym poziomie i wyniesie 350 tys. ton. Wzrost produkcji margaryn będzie możliwy tylko wtedy, gdy nastąpi dalszy rozwój ich eksportu.

W I półroczu 2006 r. sytuacja ekonomiczno-finansowa przemysłu tłuszczowego była bardzo dobra. Sektor generował wysokie zyski, jego rentowność brutto i netto była znacząco wyższa niż w I półroczu 2005 r. i niż w całym przemyśle spożywczym. Sektor miał nadal wysoką płynność finansową i poziom inwestowania.

W I półroczu 2006 r. obroty handlu zagranicznego surowcami i produktami oleistych były znacznie większe niż w I półroczu 2005 r., zarówno po stronie eksportu, jak i importu. Eksport oleju rzepakowego wzrósł

dwu i półkrotnie, śrutę rzepakową o 36%, margaryn o 45%. Niższy był tylko eksport nasion oleistych. Import śrut oleistych był o 5% większy, olejów roślinnych o 57%, nasion oleistych o 49%, margaryn o 10%. Deficyt w handlu oleistymi wyniósł 240 mln EUR i był o 7 mln EUR wyższy niż w I półroczu 2005 roku. W II półroczu 2006 r., jak i w I półroczu 2007 r. utrzymają się wysokie obroty handlu zagranicznego oleistymi. Mniejszy będzie tylko eksport rzepaku. Deficyt w handlu w 2006 r. wyniesie ok. 460 mln EUR i będzie niewiele większy niż przed rokiem. Pewien jego wzrost przewidywany jest w I półroczu 2007 roku.

W 2006 r. średni poziom cen detalicznych tłuszczów roślinnych będzie zbliżony lub niewiele wyższy niż w roku poprzednim. Stan ten wynika z wolno rosnącego popytu krajowego, wysokiej produkcji i podaży oleju rzepakowego oraz dużych spadków cen na rynku tłuszczów zwierzęcych. Pewne przyspieszenie wzrostu cen tłuszczów roślinnych może nastąpić w I półroczu 2007 r., z powodu rosnących kosztów surowców (wyższe ceny skupu rzepaku z nowych zbiorów oraz zakupu olejów z importu).

W 2006 r. spożycie tłuszczów roślinnych będzie niewiele większe niż w 2005 r. (wzrost o 0,5% do 19,9 kg w przeliczeniu na 1 mieszkańca). Spowolnienie dynamiki konsumpcji tłuszczów roślinnych w ostatnich latach wynika głównie ze spadku bezpośredniego ich spożycia w gospodarstwach domowych. W 2007 r. przewiduje się utrzymanie słabego trendu wzrostowego w konsumpcji tłuszczów roślinnych, głównie w wyniku dalszego wzrostu ich zużycia w przemyśle spożywczym i gastronomii.

SUMMARY

Oilseed crops in the 2006/07 season are expected 0,7% down on the previous season at 385,8 million tons. The deepest decline would concern the crops of rapeseed and groundnuts. A decline in crops is forecast also in the case of sunflower, flax and rącznik. Soy crop (the most important in oilseed market, are forecast slightly above the last seasons" level. Taking into account shortage of oilseeds on the market a rise in prices is expected.

The world rapeseed crops are forecast 2 million tons down at 47,0 million tons. Most of the decline would result from poor crop in China, Canada and Australia. Rapeseed crop in the EU will not differ from a high level observed in the previous season. Considerable increase in crops is expected in Ukraine and Russia.

Rape crop in Poland are estimated 9,3% up on 2005 at 1,6 million tons. The increase results from a rise in plantings (by 13,4% to 623,9 thousand ha). Rapeseed yields declined by 3,4% to 25,4 t/ha.

Procurement of rapeseed in the third quarter of 2006 totalled 1,2 million tones (75% of the crops), which was 21% up from the previous season. Average procurement price amounted to 935 PLN/t, which was 20% higher than a year ago. The profitability of rapeseed reduction increased both in relative and absolute terms. Therefore rapeseed plantings for the next harvest considerably increased (by 17% to ca 680 thousand ha). Assuming average yields

reported for the last five years the crop in 2007 is forecast at 1,8 million tons, which would be 20% up on this year.

Domestic rapeseed supply (domestic production plus opening stocks) the 2006/07 season are estimated at 1,6 million tons, i.e. 4,2% up on the previous season. Exports are forecast to decline by 60 thousand tons to 120 thousand tons while a slight increase is expected in imports. Crushings will increase by 100 thousand tons to 1,5 million tons. Therefore a decline in stocks is expected at the end of the season.

The production of crude rape oil in 2006 is estimated 15% up on 2005 at 600 thousand tons. The production of refined rape oil is to increase by 7% to 480 thousand tons. Reflecting weak domestic demand the production of margarine is likely to remain unchanged at 350 thousand tons. The increase in margarine will be stagnating until exports would increase.

Financial standing and economic situation of the fat industry in the first half of 2006 was very good. The sector generated high profits with profitability significantly higher than in a corresponding period of 2005 and higher than average for the entire food industry. The sector was featured also with high level of financial liquidity and investments.

Foreign trade turnover in oilseeds and derived products in the first half of 2006 was higher than a year ago as well on export as on import side. Ra-

pe oil export increased 2,5 times, and the export of rape meal and margarine by 36 and 45% respectively. A decline was observed only in the case of rapeseed export. The import of oil meals and margarine increased by 5 and 10% respectively, while in the case of oilseeds and oils by 49 and 57% respectively. The negative balance of trade totalled 240 million EUR versus 247 million EUR in the first half of 2005. High turnover in foreign trade is expected also in the second half of 2006 and the first half of 2007. Only rapeseed exports are expected to decline. At the end of 2006 the negative balance of trade is expected to reach 460 million EUR, which would slightly exceed the figure for 2005. However in the first half of 2007 the deficit is expected to increase.

Average level vegetable fat retail prices in 2006 is corresponding to the level observed in 2005, which reflects slowly growing domestic demand and declining prices of animal fats. Due to rising costs of raw material collection (growing procurement prices and higher import prices) some rise in the prices is expected in the first half of 2007.

Per capita consumption of vegetable fats in 2006 is estimated slightly above the figure for 2005 (increase by 0,5% to 19,9 kg). Declining growth rate of consumption results from the decline of direct household consumption. For 2007 and several next years a slight increase in the consumption of vegetable oils is forecast, which would reflect growing use in food industry and gastronomy.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukazać się:

1. Rynek owoców i warzyw (29) • listopad 2006,
2. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (24) • grudzień 2006,
3. Popyt na żywność (7) • grudzień 2006,
4. Rynek cukru (30) • grudzień 2006,
5. Rynek ryb (6) • grudzień 2006,
6. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa (31) • marzec 2007,
7. Rynek pasz (21) • kwiecień 2007,
8. Rynek mleka (31) • kwiecień 2007,
9. Rynek ziemniaka (31) • maj 2007,
10. Rynek drobiu i jaj (30) • maj 2007,
11. Rynek mięsa (32) • maj 2007,
12. Rynek zbóż (31) • czerwiec 2007,
13. Rynek rzepaku (31) • czerwiec 2007,
14. Rynek ziemi rolniczej (10) • październik 2007.

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2007 roku wynosi 40 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw
Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego,
ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (0-prefiks-22) 50-54-685, faks: 827-19-60
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>
